

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Комунальний вищий навчальний заклад
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕВНОЇ ОСВІТИ»
Херсонської обласної ради

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

**МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

8-9 листопада 2012 року

Херсон

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Комунальний вищий навчальний заклад
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕВНОЇ ОСВІТИ»
Херсонської обласної ради

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

**МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

8-9 листопада 2012 року

Херсон

Редакційна колегія:

- Зубко А.М.** – ректор КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук, професор;
- Голобородько Є.П.** – професор кафедри педагогіки і психології КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», доктор педагогічних наук, професор;
- Кузьменко В.В.** – завідувач кафедри педагогіки і психології КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», доктор педагогічних наук, професор;
- Слюсаренко Н.В.** – професор кафедри педагогіки і психології КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», доктор педагогічних наук, професор;
- Воскова І.В.** – викладач кафедри педагогіки і психології КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук.

П 86 **Психолого-педагогічні засади діяльності вчителя: історія, теорія, практика : матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції (8-9 листопада 2012 р., м. Херсон) / за ред. В.В.Кузьменка, Н.В.Слюсаренко, І.В.Воскової. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2012. – 256 с.**

**УДК 373.1
ББК 74.04**

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції «Психолого-педагогічні засади діяльності вчителя: історія, теорія, практика». У працях авторів розглянуто актуальні питання професійного розвитку та вдосконалення діяльності вчителя, визначено психолого-педагогічні засади формування особистості учня.

Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Мудрик О.В. Аналіз досліджень з профорієнтаційного спрямування молоді на вчительську професію.....	136
Мусіченко В.С. Ознайомлення з рідним містом як засіб формування почуття патріотизму в дітей дошкільного віку	140
Навроцька М.М. Управління конфліктами в загальноосвітньому навчальному закладі.....	143
Назаренко Л.М. Втілення ідей гуманізму в педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.....	146
Нор К.Ф. Інноваційна технологія «педагогічна майстерня».....	148
Образцова О.М. Методичні напрямки впливу на дитину з проблемами в розвитку при формуванні трудових навичок та професійної орієнтації.....	150
Овчаренко І.В. Адаптація першокласника до школи та правила поведінки батьків в адаптаційний період дитини.....	154
Подлінняєва О.О. Використання інформаційних технологій на уроках історії	158
Примакова В.В. Роль і місце вчителів початкових класів у радянській україні 40-х років ХХ століття	162
Прокоф'єва М.Ю. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до навчання молодих школярів на засадах диференційованого підходу в умовах педагогічної практики.....	168
Рацуул А.Б., Захарова Е.Ю. Формальні шляхи реалізації ліберальної концепції громадянського виховання у США	170
Рем О.М. Роль та місце правової культури у системі фахової підготовки майбутніх інженерів-педагогів.....	172
Рідкоус О.В. Самооцінка та її вплив на успішність у навчанні молодшого школяра.....	175
Ситник О.І. Професійна підготовка учителя: ірландський досвід	182
Сліпіч Ю.В. Сучасні підходи до професійного розвитку педагогів-художників у системі позашкільної освіти	184
Слободенюк Л.І. Психологічний супровід в умовах інклюзивного навчання	188
Слюсаренко Н.В. Місце гри в структурі сучасних освітніх технологій та її сутність	195
Сморчинська О.О. Сфери спілкування як основа формування соціокультурної компетенції студентів-судноводіїв	200
Старєва А.М. Методична підготовка майбутнього вчителя-суспільствознавця у перші роки радянської влади.....	202
Степанова І.В. Специфіка методики викладання курсу економічної теорії студентам аграрного вузу	206
Стребна О.В. Реалізація принципів світоглядної освіти у змісті курсу «Я у Світі»	208
Терентьєва Н.О. Наукова взаємодія суб'єктів навчально-виховного процесу університету (з досвіду кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного Інституту КУБГ)	211
Терещенко С.П. Дослідно-експериментальне обґрунтування ефективності методики підготовки майбутніх учителів технологій до використання комп'ютерної техніки в процесі вивчення фахових дисциплін	213
Харитонова В.В. Базові професійні компетенції як складові професійної компетентності майбутніх педагогів агрономічного профілю.....	217
Хацаюк Н.С. Підготовка вчителів «Школи майбутнього» до інноваційної освітньої діяльності засобами внутрішньошкільної науково-методичної роботи	220
Худенко О.М. Розвиток індивідуального стилю професійної діяльності вчителів гуманітарних дисциплін у системі підвищення кваліфікації	223
Чумак Л.В. Етика-філософська передумова виникнення педагогічної деонтології	227
Шапаренко М.В. Аналіз підходів до вивчення стану професійної підготовки соціальних робітників у США	230
Шевченко О.А. Тренінги професійного становлення молодого вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти	234
Шилтова И.Ю. Типичные профессиональные затруднения молодого педагога.....	238
Юдіна О.В. Інклузивна форма навчання дітей з розладами спектру аутизму – інноваційна складова системи спеціальної освіти	241
Ярошук К.І. Сучасні аспекти формування професійної етики інженера-педагога в контексті фахової підготовки	247
<i>Відомості про авторів .....</i>	251

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ: ІРЛАНДСЬКИЙ ДОСВІД

Інтеграція системи освіти України до Європейського та світового простору посилює увагу вітчизняних науковців до вивчення, аналізу та моніторингу зарубіжного досвіду Актуальним, на наш погляд, є дослідження системи підготовки майбутніх учителів в Ірландії, адже ця країна займає перше місце у світі за кількістю навчальних закладів на душу населення [3], а вищі навчальні заклади Ірландії набувають популярності на світовому ринку освітніх послуг.

Дослідження у галузі безперервної професійної освіти в Україні та в світі висвітлено у працях багатьох вітчизняних науковців: Н.М. Авшенюк, В.П. Андрушенко, Я.М. Бельмаз, О. Бочарової, Т.М. Десятова, М.Б. Євтуха, Ю.Г. Запорожченко, Л.І. Зязюн, Ю.В. Кіщенко, Ю.А. Клименко, Т.П. Кошманової, Ю.А. Кучер, В.І. Лугового, В.К. Майбороди, Н.В. Мукан, Н.Г. Ничкало, Л.П. Пуховської, С.О. Сисоєвої та ін.

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що в Україні не достатньо досліджено питання професійної підготовки вчителя в системі неперервної освіти в Ірландській республіці.

Мета статті – розкрити особливості професійної підготовки вчителя в Ірландії.

Щоб отримати можливість працювати вчителем необхідно пройти курс навчання терміном три роки, отримуючи ступінь бакалавра педагогіки (Bachelor of Education /B.Ed./ degree), або чотири роки, здобуваючи диплом про вищу освіту. Для вирішення проблеми забезпечення навчальних закладів педагогічними кадрами створено курси педагогічної підготовки впродовж 18 місяців, які надають право викладання в школі [2].

Вимоги до кваліфікаційної підготовки вчителів початкової школи вищі ніж до вчителів середньої школи, так як навчання школярів-початківців має інтегроване спрямування і забезпечується одним вчителем.

Контроль та моніторинг організації навчання майбутніх педагогічних працівників здійснюється Відділом підготовки вчителів і Департаментом освіти та навичок Ірландії.

У процесі розвитку професійних умінь та навичок студентів широко застосовуються такі методи та форми роботи, як лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота під керівництвом наставника (т'юторські заняття), консультації, робота з відеоматеріалами, заняття в підгрупах, експериментальна робота та обмін студентами.

Програмовий зміст навчання укладений з урахуванням основних елементів професійної підготовки, а саме: теорії, методології та практики.

Виклад теоретичного матеріалу корегується в межах трьох напрямів таких як: психологія, соціологія та історія, філософія [2].

Основною метою методологічних дисциплін є навчити студентів не лише навчати учнів в межах освітньої дисципліни, а й вносити необхідні зміни до змісту навчальної програми, застосовувати нові методи та прийоми навчання, вдало розподіляти навчальний матеріал та вміло

використовувати освітні ресурси на уроці [2].

Вагомим внеском у процесі професійного розвитку майбутніх вчителів є педагогічна практика, яка займає особливе місце у навчальних програмах закладів вищої освіти. Проходження виробничої педагогічної практики відбувається у закладах середньої освіти та визначається як домінуюча складова підготовки педагогічних кадрів. Організація практичної діяльності студентів має варіативний характер у різних навчальних закладах країни. Студенти можуть проходити педагогічну практику блоками по три тижні або брати участь у проведенні уроків у школі впродовж усього навчального року. За контроль та оцінювання успіхів кожного студента відповідає викладацький склад закладу. В обов'язки керівника практики входить відвідування та спостереження уроків практикантів, обговорення та аналіз проведених занять із зачлененням одногрупників, які мають відвідувати заняття один одного. окрім педагогічної освіти, майбутні вчителі мають отримати право на викладацьку діяльність. Після успішного проходження випробувальної практики терміном один рік, випускники одержують сертифікат до диплому, який дозволяє займатися викладацькою діяльністю у національних навчальних закладах [4].

Поширення тенденція впровадження і використання нових гнучких технологій, пошукової орієнтації в освіті і професійній підготовці вчителів, яка передбачає цілісне включення студентів-майбутніх педагогів до системи професійно-значущих відносин (концепція «думаючого практиканта»), зачленення їх до вирішення педагогічних завдань, забезпечення системотворчих функцій педагогічної практики в її єдності з теоретичною професійною підготовкою.

Зростання ролі вчителя у процесі інформатизації освіти зумовлює висунення нових вимог до його професійної підготовки. За розпорядженням Міністра освіти та науки у 2007 році робочою групою була підготовлена доповідь, щодо інтеграції новітніх технологій у систему освіти «Ефективне інвестування ІКТ в школи, 2008-2013». У ній наголошено на необхідності цілеспрямованої інтеграції ІКТ у професійну підготовку вчителів початкової та середньої шкіл. Згідно з цілями, визначеними в документі, впродовж навчання кожен майбутній вчитель має оволодіти уміннями і навичками, що дозволяють йому ефективно застосовувати ІКТ у власній професійній діяльності. Також науковці розглянули питання про необхідність відкриття медіа-центрів на базі педагогічних коледжів та педагогічних факультетів, що надаватимуть студентам доступ до відповідних засобів ІКТ і сприяти-муть набуттю практичних навичок у розробці цифрових ресурсів[1].

Осмислення сучасних тенденцій підготовки вчителя показує, що інформатизаційні процеси модернізації у педагогіці та психології вимагають ґрунтовного оновлення галузі професійно-методичної підготовки майбутніх вчителів.

Література:

1. Білоус О.В. Професійна підготовка учителів у країнах Європейського Союзу в умовах інформатизації освіти / Інформаційні технології і засоби навчання // О.В. Білоус, - 2012. - №3 (29). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу: [<http://www.journal:iitt.gov.ua>].
2. Образовательная программа, ветви обучения, специализация учителей в Ирландии / Образование в Ирландии: Подготовка и работа учителей. –

- Системы образования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.educationsystems.info>].
3. Irish Universities / Education in Ireland. – Enterprise Ireland, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.educationireland.ie/index.php/irish-colleges/universities>].
4. Teacher qualifications at primary and post-primary level / Citizens information. The Teaching Council, 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://gradireland.com/careers-advice/job-descriptions/teacher-special-education>].

Сліпіч Ю.В.

СУЧASNІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВITKU ПЕДАГОГІВ-ХУДОЖНИКІВ У СИСТЕМІ ПОЗАШKІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах глобальних соціально-економічних та політичних зрушень в Україні все більше уваги приділяється духовному та естетичному вихованню дітей та молоді. З огляду на це позашкільна освіта, потребує висококваліфікованих педагогів-художників, здатних залучати до навчально-виховного процесу сучасні освітні технології, критично аналізувати результати власної роботи, безперервно вдосконалюватися, оновлювати психолого-педагогічні й мистецькі знання і, тим самим, задовольняти освітні потреби громадян. Названі завдання можна досить успішно виконати при організації професійного зростання педагогів безпосередньо у позашкільних навчальних закладах, про що свідчать сучасні тенденції світового досвіду розв'язання означені проблеми (Б. Бахалі, А. Глатхорн, Дж. Джеснес, С. Джонсон, А. Лібермен, Л. Міллер, Х. Харінгтон, С. О'Ханлон та ін.).

Питанням професійного зростання педагогів присвячені численні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців (А. Валеєва, Е. Віллегас, Раймерс Є. Голобородько, А. Деркача, І. Зайченка, Е. Зеєра, І. Зязюна, В. Кузьменка, Є. Кулика, А. Маркової, В. Сидоренка, Н. Слюсаренко, К. Чарнецькі та ін.), вивчення яких сприяло виявленню сутності та характерних рис сучасного професійного розвитку педагогів, який:

- базується на конструктивізмі більше, ніж на «моделі передачі знань». Як результат, до вчителів відносяться, як до «активних учнів», які виконують завдання навчання, оцінки, спостереження та рефлексії;
- сприймається як довготривалий процес, у результаті якого вчителі мають змогу пристосувати отримані знання до нового досвіду;
- сприймається як процес, який має місце в рамках специфічного середовища. На відміну від традиційних форм підвищення кваліфікації, сьогодні найбільш ефективними вважаються ті, що проходять у школах та пов'язані з щоденною діяльністю вчителів, яка має назву «навчання на роботі»;
- ототожнюється з освітніми (шкільними) реформами і сприймається як процес «культурного будівництва», а не лише підвищення рівня педагогічної майстерності;
- являє собою процес взаємодії. Не варто замикатися лише на